

به نام خدا

راهنمای پرورش بوقلمون گوشتی

تهیه و تنظیم:

شرکت پرورش بوقلمون زرین

فهرست مطالب

پیشگفتار:

بخش اول: معرفی ارزش غذایی بوقلمون گوشتی

بخش دوم: اصول بهداشتی در پرورش بوقلمون

بخش سوم: مدیریت پرورش

بخش چهارم: اقدامات لازم جهت آماده سازی سالن پرورش

بخش پنجم: اصول تغذیه بوقلمون گوشتی

بخش ششم: اصول ثبت اطلاعات و آمار در پرورش بوقلمون

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

پیشگفتار:

" مقدمه ای در خصوص پرورش بوقلمون و تاریخچه شرکت زرین "

از زمان معرفی بوقلمون توسط کاشفان اروپایی از قاره آمریکا، تا کنون مصرف گوشت این پرنده به عنوان تأمین کننده بخشی از نیاز جوامع بشری به پروتئین حیوانی رو به گسترش بوده است. در کشور ما نیز در سالهای اخیر پرورش و مصرف گوشت بوقلمون بسیار رواج یافته به گونه ای که طبق آمار مراجع ذی صلاح، میزان مصرف سرانه گوشت این پرنده از 13 گرم در سال 1383 به 200 گرم در سال 1391 افزایش یافته و در حال حاضر در حدود یک میلیون و پانصد هزار قطعه جوجه بوقلمون در سال در کشور پرورش می یابند.

شرکت پرورش بوقلمون زرین از سال ... در عرصه پرورش و تولید بوقلمون کار خود را آغاز نموده و در تمامی دوران فعالیت این مجموعه همواره توجه به حفظ و ارتقاء کیفیت در تمامی مراحل اعم از عرضه جوجه یکروزه، کشتار و قطعه بندی بوقلمون، جز اصول اساسی این شرکت می باشد.

.....

بخش اول: معرفی ارزش غذایی گوشت بوقلمون

گوشت بوقلمون در مقایسه با سایر فرآورده های پروتئینی دامی مانند گوشت گوساله، گوسفند و مرغ، دارای چربی، کلسترول و سدیم کمتر بوده و در عین حال، غنی از مواد پروتئینی، ویتامین ها و مواد معدنی است. از آنجایی که هر فرد باید در روز حداقل یک بار از منابع پروتئینی به منظور تأمین احتیاجات تغذیه ای خود استفاده کند و نیز با توجه به محدودیت های موجود در مصرف این منابع به دلیل وجود چربی های اشباع شده و میزان کلسترول بالا، گوشت بوقلمون می تواند جایگزین بسیار مناسبی برای منابع پروتئینی پرخطر باشد.

این گوشت به دو نوع گوشت سفید (60٪) و گوشت قرمز (40٪) تقسیم می شود که گوشت سفید آن در سینه، کتف و بال و بخش قرمز در قسمت ران، لگن و ساق قرار دارد. پوست این پرنده دارای

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

بیشترین مقدار از بافت چربی بوده و بخش دیگر چربی بدن، عمدتاً در بافت گوشت قرمز جای دارد. گوشت سفید به دلیل میزان چربی و سدیم اندک، غذایی مناسب برای افراد سالمند، بیماران قلبی و به طور کلی افراد دارای رژیم غذایی خاص، می باشد. همچنین رشته های عضلانی گوشت بوقلمون، در مقایسه با سایر منابع پروتئینی دامی، با سهولت بیشتری هضم می شوند و در نتیجه برای افراد مبتلا به ناراحتی های گوارشی نیز بسیار مناسب است.

از نظر مواد معدنی، گوشت بوقلمون غنی از روی، آهن، پتاسیم، فسفر و منیزیم است. روی در عملکرد سیستم ایمنی، ترمیم بافت های آسیب دیده نظیر زخم ها و فعالیت آنزیم های دخیل در سوخت و ساز چربی ها، هیدرات های کربن و پروتئین ها نقش دارد.

همچنین گوشت این پرنده غنی از ویتامین های گروه B به خصوص نیاسین است. نیاسین در تبدیل کربوهیدرات ها به انرژی و حفظ عملکرد سیستم عصبی بدن، اهمیت دارد.

مقایسه آنایز غذایی منابع پروتئین مختلف با گوشت بوقلمون (93/31 گرم)

نوع گوشت	انرژی (کیلوکالری)	انرژی چربی (کیلوکالری)	چربی کل (گرم)	پروتئین (گرم)	کلسترول (میلی گرم)	سدیم (میلی گرم)
سینه بوقلمون (بدون پوست)	115	10	1	26	55	45
سینه مرغ (بدون پوست)	120	15	1/5	24	70	65
فیله گاو	180	70	8	24	85	60
فیله گوساله	150	50	6	22	90	80
فیله بره	180	80	8	25	80	70

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

بخش دوم: اصول بهداشتی در پرورش بوقلمون

با توجه به وقوع پی در پی بیماری ها و کاهش کارایی داروها به خصوص آنتی بیوتیکها، به علت ایجاد مقاومت تدریجی میکروارگانیسمها و همچنین به دلیل بروز بیماری های نوپدید و بازپدید و فقدان راهکارهای درمانی برای کنترل این موارد، بهترین شیوه و در برخی مواقع تنها راه مقابله با بیماری ها، رعایت اصول بهداشتی و امنیت زیستی می باشد.

بطور کلی بیوسکوریتی عبارت است از تنظیم و اجرای برنامه های بهداشتی به منظور حفاظت از سلامت گله در برابر عوامل بیماری زا، از طریق ممانعت از ورود آنها به داخل گله و نیز ریشه کنی یا کنترل بیماری های موجود، انجام می پذیرد.

بدین منظور اصول امنیت زیستی در غالب برنامه های انتهایی دوره و حین دوره جهت ممانعت از ورود عوامل بیماریزا به مزرعه و حذف و ریشه کنی بیماری های موجود در منطقه، تدوین و اجرا می گردند.

- برنامه امنیت زیستی انتهایی دوره

این برنامه در آخر هر دوره پرورش و پس از کشتار گله و خروج پرندگان از سالن اجرا می شود و هدف از آن پاکسازی و ضد عفونی سالن و تجهیزات پرورشی و آماده سازی آنها جهت استفاده در دوره بعد ، می باشد که در 5 مرحله اجرا می گردد:

1 - تخلیه وسایل از سالن و پاکسازی و ضد عفونی کامل آنها

3 - ضد عفونی و پاکسازی شبکه آبرسانی با ضد عفونی کننده های مناسب بر پایه پراکسیژن یا ترکیبات کلره

4 - شستشو و پاکسازی سطوح سالن و تجهیزات باید به خوبی با استفاده از آب گرم و یک ماده شوینده مناسب

5- ضد عفونی سطوح و لوازم با استفاده از یک ضد عفونی کننده وسیع الطیف

6 - مه پاشی یا دود دادن (Fogging or Fumigation) پس از پهن نمودن بستر در سالن و انتقال و نصب تجهیزات در محل پرورش. برای دود دادن می توان از افزودن فرمالین به پرمنگنات پتاسیم ، استفاده شود .

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

نحوه تولید گاز جهت ضد عفونی

تولید گاز فرمالدئید با مخلوط کردن:		حجم فضای سالن (متر مکعب)
پرمنگنات پتاسیم (گرم)	فرمالین (میلی لیتر)	
14	7	1

باید توجه داشت که حتماً مایع فرمالین به پرمنگنات افزوده شود زیرا که عکس این عمل باعث انفجار خواهد شد. در ضمن به دلیل ایجاد حرارت زیاد در اثر واکنش فوق ، باید ترکیب این دو در ظرف فلزی انجام شود. همچنین به منظور اثر بخشی بیشتر گاز فرمالین، بهتر است دمای سالن در حدود 25 درجه سانتی گراد و رطوبت نسبی بین 60 تا 70٪ باشد. جهت مه پاشی نیز باید از مواد ضد عفونی کننده ای که قابلیت تبدیل به ذرات ریز توسط دستگاه مه پاش گرم را دارند، بهره گرفت.

برنامه امنیت زیستی حین دوره

این برنامه، در حین دوره پرورش و به منظور جلوگیری از ورود عوامل بیماریزا به داخل مزرعه اجرا می گردد که شامل چهار بخش می شود؛
1 - مقررات قرنطینه ای مزرعه به شرح زیر:

- ساخت حوضچه ضد عفونی در محل اصلی ورود به مزرعه و در ابتدای هر سالن
- شستشوی دست ها و در صورت امکان شستشوی کل بدن کارکنان ، قبل از ورود به مزرعه و سالن ها
- پرورش گله های هم سن و رعایت اصل تمام پر - تمام خالی (all in-All out)
- عدم نگهداری گونه ها و نژادهای مختلف در یک مزرعه
- تهیه جوجه از مراکز معتبر و سالم
- رعایت حداقل فاصله مجاز از مزارع مجاور طبق آئین نامه سازمان دامپزشکی کشور
- رعایت حداقل فاصله مجاز از جاده اصلی طبق آئین نامه سازمان دامپزشکی کشور

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

- رعایت حداقل فاصله مجاز از کشتارگاه ها و مراکز فرآوری گوشت دام و طیور طبق آئین نامه سازمان دامپزشکی و نظام دامپروری کشور
- استفاده از لباس کار و چکمه مخصوص در هر واحد و در صورت امکان در هر سالن
- عدم تماس کارکنان هر سالن با سایر سالن ها
- جلوگیری از راکد شدن آب در مزرعه
- حذف سریع تلفات و معدوم ساختن آنها
- جلوگیری از تجمع حشرات، به خصوص مگس ها در سالن و در مزرعه
- جلوگیری از نفوذ پرندگان وحشی به داخل سالن و انبار دان و تخریب آشیانه آنها

- 2- ضد عفونی آب و دان با استفاده از یک ماده ضدعفونی کننده بدون طعم و بو مانند ترکیبات پراکسیژن و اسید پراستیک، ازن و کلره، برای آب و مواد غیر خورنده و غیرتحریک کننده مانند ترکیبات حاوی فرمالین یا اسیدیفایرها (مؤثر بر قارچها و باکتری ها) برای دان
- 3- ضد عفونی هوای سالن با استفاده از ترکیبات پراکسیژن یا ازن
- 4- کنترل جوندگان و حشرات با استفاده از تله گذاری و سموم مناسب

اصول واکسیناسیون

واکسیناسیون ضلع دیگر مثلث حفاظت است. تنظیم و اجرای یک برنامه واکسیناسیون کارآمد با توجه به شرایط مختلفی نظیر شیوع بیماری ها، نوع واکسن های موجود، واکسیناسیون گله های مادر و وضعیت سلامتی گله، بستگی دارد.

- روشهای واکسیناسیون بوقلمون نظیر سایر طیور صنعتی است و به شرح زیر می باشد:

الف: روشهای انفرادی واکسیناسیون:

- روش تزریقی زیر جلدی یا داخل عضلانی برای واکسنهای کشته روغنی و با استفاده از سرنگهای اتوماتیک
 - قطره چشم و بینی بیشتر برای واکسنهای زنده مربوط به بیماریهای تنفسی
 - تلقیح داخل بالی یا ران برای واکسن آبله در بوقلمون
- ب: روشهای گروهی (گله ای):

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

- روش اسپری بیشتر برای واکسنهای زنده مربوط به بیماریهای تنفسی
 - روش آشامیدنی برای واکسنهای زنده
- در روش آشامیدنی، آب مصرفی باید فاقد کلر و هر گونه مواد ضد عفونی کننده باشد. میزان آب مورد نیاز واکسن نیز برای تحقق موفقیت در اجرای واکسیناسیون بسیار اهمیت دا

بخش سوم: مدیریت پرورش

خصوصیات جایگاه پرورش

خصوصیات سالن پرورش بوقلمون های تجاری نظیر سالن های پرورش ماکیان بوده ولی اصول مدیریتی و شرایط محیطی اعمال شده در آن متفاوت با ماکیان و مختص بوقلمون می باشد.

ابعاد سالن نیز باید با توجه به ظرفیت پرورش محاسبه گردد. عرض استاندارد سالن 12 متر و ارتفاع آن در مورد سالن پرورش بوقلمون 10٪ بیش از حد متعارف (2/5 متر) در نظر گرفته می شود. طول سالن نیز بر حسب ظرفیت و تراکم مورد نیاز فضای پرورش، متغیر است.

دیوارها و کف سالن باید به خوبی با سیمان پوشیده گردیده بطوریکه کلیه درزها مسدود شوند. اصول شیب بندی کف نیز جهت زهکشی مناسب رعایت شود. سقف سالن باید شیب دار بوده و از نظر حرارتی و رطوبتی کاملاً عایق بندی گردد.

فضای مورد نیاز پرورش بوقلمون تجاری با توجه به سن و جنس

دوره پرورش	فضای پرورش (قطعه / متر مربع)	
از شروع دوره تا هفته پنجم برای نرها و ماده	10 – 9	
از هفته ششم تا انتهای دوره	مختلط	4/4
	ماده ها	5/1
	نرها	2/8

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

مدیریت بستر

یکی دیگر از عوامل مهم پرورشی توجه به مدیریت بستر می باشد. به طور کلی نقش بستر در دوره پرورش عبارتست از :

1. جداسازی سطح بدن پرنده با کف سرد و خشن سالن .
2. جذب رطوبت ناشی از مدفوع، ترشحات تنفسی و آب ریخته شده از آبخوری ها و نیز رقیق سازی مدفوع به همراه جلوگیری از پراکندگی آن در سالن.
3. ایجاد سطحی اسفنجی و نرم جهت رفاه پرنده و جلوگیری از بروز آسیب های جسمی به بدن پرنده نظیر آبسه سینه ای و مشکلات کف پا.
4. جنس بستر بسیار اهمیت دارد. بهترین ماده مورد استفاده جهت بستر، تراشه چوب کاج بوده که دلیل آن اندازه ایده آل ذرات و توانایی بالای آن در جذب رطوبت می باشد.

باید توجه داشت که اندازه ذرات بستر بیش از حد ریز و یا درشت نباشد. ذرات ریز مانند خاک اره، ممکن است توسط جوجه ها خورده شده و باعث انباشتگی چینه دان و سنگدان گردند. از طرفی نیز در کنار آبخوریها به سادگی به توده های خمیری تبدیل می گردند. اگر از ذرات درشت استفاده گردد به دلیل ضعف آنها در جذب رطوبت مشکلات حرکتی در سطح گله افزایش می یابند. همچنین باید دقت شود که بستر کاملاً خشک ، عاری از کپک زدگی و اجرام نوک تیز نظیر میخ باشد. با استفاده از کاغذهای مخصوص که در 3 تا 7 روزگی روی بستر پهن می گردند می توان از مصرف بستر توسط جوجه ها و احتمال بروز مشکلات حرکتی ، جلوگیری نمود.

سیستم تهویه

تهویه اصلی ترین نیاز پرورشی بوده و برقراری یک سیستم تهویه مناسب بسیار حیاتی است. به منظور افزایش رفاه و راندمان گله، کاهش بروز بیماری های تنفسی و حفظ روشنایی یکنواخت در سالن (بدون وجود غبار تیره کننده) باید تهویه ای مناسب را در سالن مهیا کرد.

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

طراحی و نصب هواکشها در سالن باید بطور اصولی و علمی انجام گیرد. تهویه مورد نیاز برای بوقلمون های تجاری، 7/5 متر مکعب/ساعت/کیلوگرم وزن زنده می باشد. کاهش این میزان تهویه باعث انباشتگی گازهای متابولسمی نظیر آمونیاک و CO2 و همچنین افزایش گرد و غبار در سالن می شود که نهایتاً با ایجاد درگیری های تنفسی، چشمی، پوستی و کاهش نوردهی مناسب، سبب کاهش راندمان گله و افزایش تلفات می گردد.

از طرفی میزان غیریکنواخت و بیش از حد تهویه باعث بروز کوران در سالن می گردد.

سیستم حرارتی

گرمای محیط پرورش بر فعالیت های حیاتی و متابولسمی بدن پرنده و میزان رشد، اشتها و سلامت گله تأثیر گذارده و در نتیجه تأمین حرارت مورد نیاز جهت حفظ رفاه گله ضروری می باشد. به منظور تأمین حرارت مطلوب در دوره پرورش باید منبع حرارتی مناسب برای سالنهای پرورش انتخاب شود. بدین جهت باید سیستمی انتخاب گردد که ضمن تأمین حرارت مطلوب و یکنواخت در سالن، باید با کمترین هزینه سوخت، کمترین میزان آلودگی را دارا باشد. مادرهای مصنوعی گازسوز، لامپهای مادون قرمز و گرمکنهای درون سوز خارج سالنی از انواع منابع حرارتی برای پرورش بوقلمون می باشند.

ضمن تأمین دمای مناسب در سالن باید از افزایش حرارت و بروز استرس گرمایی نیز جلوگیری گردد. نشانه های افزایش دما در سالن عبارتند از:

- له له زدن جوجه ها و زمین گیری (دراز کشیدن روی بستر)
- جستجوی جوجه ها برای یافتن نواحی خنک سالن
- بروز ضایعات قلبی-عروقی و افزایش مرگ ناگهانی

با استفاده از خنک کننده های مکانیکی علاوه بر حفظ رطوبت مورد نیاز پرورش، از بروز استرس گرمایی پیشگیری کرده و یا آن را کنترل نمود.

در ابتدای دوره پرورش و در زیر مادر گازسوز، دما باید بین 38 تا 40 درجه سانتی گراد بوده و به تدریج که از مرکز حلق فاصله گرفته می شود، دما 31 تا 33 درجه در 30 سانتی متری لبه حلقه و

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

28 سانتیگراد در لبه حلقه پرورش می باشد. این دما در 3 روز اول دوره حفظ شده و به تدریج با افزایش سن، کاهش می یابد بطوریکه در پایان هفته اول به 35 درجه سانتیگراد می رسد. پس از آن هر هفته 2/5 درجه کاهش می یابد تا به دمای 20 تا 22 درجه سانتیگراد رسیده و تا انتهای دوره در این دما ثابت می ماند.

برنامه روشنایی

با توجه به پرورش صنعتی بوقلمون در محیط بسته، تأمین نور مناسب جهت حفظ دید گله و دستیابی آسان آن به دان و آب و همچنین به دلیل نیاز بسیاری از فعالیت‌های فیزیولوژیکی پرنده به نور، تنظیم و اجرای یک برنامه روشنایی کارآمد با شدت نور مناسب ضروری است.

برنامه روشنایی جهت پرورش بوقلمون گوشتی

سن گله (روز)	مدت روشنایی (ساعت)	شدت روشنایی (لوکس)
1	24	50
2	23	50
3	22	50
4	21	40-30
5	20	40-30
6	19	25
7 تا انتهای دوره	18	20

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

دانخوری و آبخوری

نوع ، تعداد ، ارتفاع و پراکندگی آبخوری و دانخوری ها نیز از نکات اساسی در پرورش گله های بوقلمون می باشد و عدم توجه به آن باعث کاهش وزن و درصد یکنواختی گله می گردد. با توجه به رشد بسیار زیاد بوقلمون های گوشتی، به خصوص پرندگان نر، امکان واژگونی دانخوری و آبخوری به علت تقلای زیاد پرنده و ضربات وارده به این تجهیزات و هدر رفتن دان و آب وجود دارد، بنابراین باید این ویژگی پرورشی درانتخاب دانخوری و آبخوریها مدنظر گرفته شوند و تا حد امکان از تجهیزات اختصاصی بوقلمون بهره گرفت. ارتفاع این تجهیزات نیز باید با توجه به رشد پرنده تنظیم گردد تا مصرف آب و دان به راحتی انجام گیرد.

تعداد و نوع دانخوری و آبخوری در دوره های مختلف پرورش

آبخوری		دانخوری		دوره پرورش
تعداد پرنده به ازای هر عدد	نوع	تعداد پرنده به ازای هر عدد	نوع	
80	کله قندی	100	سینی یا بشقابی	1 تا 7 روزگی
70	زنگوله ای	50	آویز فلزی یا بشقابی اتوماتیک	8 روزگی تا انتها
10	فنجانکی	40	ناودانی (120 سانتی متر)	8 روزگی تا انتها

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

تأمین آب

اهمیت آب بسیار آشکار است و توجه به آن در دوره پرورش از نکات مهم مدیریتی به شمار می رود. آب مصرفی باید پاک و عاری از هرگونه عوامل بیماریزا بوده و سطح املاح آن در حد استاندارد باشد. میزان مصرف آب نیز بسته به دما و سن پرنده متفاوت بوده و همواره باید در سعی شود که در طی دوره آب کافی در اختیار پرندگان گله قرار گیرد.

میزان مصرف آب بوقلمون گوشتی (لیتر به ازای هر 1000 قطعه بوقلمون)

سن گله (هفته)	دمای 20 تا 24 (C°)	دمای 25 تا 32 (C°)	دمای بیش از 32 (C°)
1	-	-	42
2	87	107	107
3	131	147	167
4	179	215	231
5	219	254	326
6	282	338	409
7	342	397	469
8	421	517	533
9	525	616	688
10	564	656	783
11	628	775	886
12	723	831	994
13	743	962	1053
14	775	990	1117
15	783	1002	1133
16	791	1010	1137
17	795	1018	1145

1161	1029	807	18
1173	1041	815	19
1184	1049	823	20
1196	1061	835	21

بخش چهارم: اقدامات لازم جهت آماده سازی سالن پرورش

بوقلمون های گوشتی به طور میانگین به مدت 16 تا 20 هفته پرورش داده می شوند. مدت زمان پرورش با توجه به جنسیت پرندگان و نیز بسته به شرایط بازار عرضه متغیر است. بوقلمون های نر در سن 19 الی 22 هفتگی به وزن 18 تا 22 کیلوگرم و ماده ها نیز در سن 15 الی 17 هفتگی به وزن نهایی 9 تا 10/5 کیلوگرم می رسند.

با توجه به اهمیت قطع چرخه عفونت، بهترین شیوه پرورش بوقلمون، روش تمام پر- تمام خالی است. در این شیوه، جوجه بوقلمون های نر و ماده در یک مزرعه بطور همزمان، به تفکیک جنس و یا بصورت مختلط، پرورش می یابند. پس از 15 تا 17 هفته به تدریج ماده ها و در پایان 20 هفتگی، نرها کشتار می گردند. پس از کشتار تمام پرندگان گله، سالن پاکسازی و ضدعفونی می شده و مراحل آماده سازی سالن برای ورود جوجه ها اجرا می شود. در این شیوه، امکان انجام 2 تا 2/2 دوره پرورش در هر سال وجود دارد.

به منظور شروع مناسب و همراه با موفقیت یک دوره پرورشی، یکسری اقدامات اساسی قبل از ورود جوجه به سالن باید انجام گیرد تا در نهایت ضمن ایجاد رفاه مناسب جوجه های بوقلمون، از تلفات ابتدای دوره پرورش که عمدتاً ناشی از سوء مدیریت در این دوران حساس می باشد، جلوگیری گردد. مجموعه این اقدامات به ترتیب نحوه اجرا عبارتند از:

1. اجرای کلیه مراحل امنیت زیستی انتهای دوره مانند پاکسازی و ضدعفونی سالن و شبکه آبرسانی

2. نصب تمامی تجهیزات مناسب پرورشی در سالن و مهیا نمودن بستر مناسب

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

3. دودهی سالن با اتسفاده از گاز فرمالدهید به منظور ضد عفونی نه‌ای بستر و تجهیزات داخل سالن
4. فعال کردن منبع حرارتی حداقل 24 ساعت قبل از ورود جوجه ها به منظور گرم نمودن هوای سالن و بستر.
- بستر و کف سالن اگر از قبل گرم نشوند ، باعث جذب دمای بدن جوجه ها شده و افزایش تلفات گله روی می دهد. بنابراین گرم بودن بستر قبل از ورود جوجه ها ضروری است.
5. برقراری سیستم تهویه کارآمد با توجه به نیاز جوجه ها. برقراری یک سیستم تهویه مناسب، با استفاده از هواکش های کارآمد، ضروری می باشد. همچنین باید دقت نمود تا میزان تهویه و سرعت جریان هوا در سالن به حدی باشد که موجب کوران نگردد.
6. تهیه دان کامل با توجه به احتیاجات اولیه جوجه ها . پس از تهیه دان باید قبل از ورود جوجه ها به سالن کلیه دانخوریها از دان پر گردند. همچنین باید همیشه دان به صورت تازه تهیه و در اختیار جوجه ها قرار گیرد و از مصرف دان کپک زده و فاسد، جداً خودداری گردد.
7. پر نمودن آبخوریها با استفاده از آب تازه و ضدعفونی شده و عاری از هر گونه عوامل بیماریزا قبل از ورود جوجه ها به سالن.
8. بطور کلی جوجه بوقلمون به دلیل وجود کیسه زرده و محتویات آن، قادر است تا مدت 3 روز بدون مصرف آب و دان زنده بماند ولی این امر سبب نمی شود که در روزهای نخست پرورش دان کامل و آب برای آنها تامین نگردد. دهیدراتاسیون و گرسنگی از مهمترین عوامل تلفات جوجه های بوقلمون در هفته اول پرورش می باشند. بنابراین در تامین به موقع آب و دان باید بسیار دقت نمود .
9. پس از حمل جوجه ها به داخل سالن ،پس از 30 دقیقه استراحت جوجه ها در داخل کارتن حمل،باید آنها را به آرامی در حلقه های پرورش و در مجاورت دانخوریها و آبخوریها تخلیه نمود. سپس هر 1 تا 2 ساعت باید به جوجه ها سرکشی نمود تا از مصرف دان و آب توسط آنها و از عدم وقوع انباشتگی آنها به روی هم اطمینان حاصل شود. همچنین باید دقت نمود که جعبه ها در نزدیکی یکدیگر تخلیه نگردند.

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

کیفیت جوجه

اولین نکته مهم در شروع پرورش بوقلمون، تهیه و استفاده از جوجه های با کیفیت مناسب است. بدین منظور باید از منابع مطمئن و دارای گواهی های معتبر بهداشتی اقدام به تهیه جوجه نمود. استفاده از جوجه های بیمار، مشکلات بسیاری را در حین دوره پرورش سبب می شود و عملکرد پرورشی را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. همچنین از آنجایی که همه جوجه ها از لحاظ سلامت، میزان ماندگاری و تواناییهای رشد، یکسان نیستند، انتخاب و تهیه جوجه های با کیفیت مطلوب، درصد ماندگاری بالا و توانایی رشد مناسب باعث موفقیت کل دوره پرورش خواهد گردید.

پس از تهیه جوجه های بوقلمون از منابع معتبر و انتقال به محل پرورش، باید با انجام اقدامات ویژه آنها را در محل پرورش اصلی خود قرار داد.

حلقه پرورش

یکی از روشهای نوین شروع دوره پرورش طیور صنعتی شامل مرغ و بوقلمون که امروزه بطور گسترده در اغلب نقاط جهان اجرا می گردد، تهیه حلقه پرورش است. این روش باعث محصور نمودن جوجه ها در اطراف منبع حرارتی، دانخوریها و آبخوریها می شود و تا زمانی که جوجه ها به محیط اطراف خود عادت کنند، از این طریق استفاده می شود. حلقه پرورش همچنین باعث جلوگیری از ایجاد کوران و کاهش قابل توجه انباشتگی جوجه ها روی هم و خفگی متعاقب آن می گردد. جوجه های بوقلمون، به نسبت سایر پرندگان صنعتی، در روزهای اول دوره پرورش وابستگی بیشتری به حرارت محیط داشته و اساساً میزان حرارت مطلوب آنها نیز بیشتر از مرغ می باشد. در صورت عدم تأمین حرارت مورد نیاز محیط و یا عدم مراقبت کافی از آنها در این دوره، به سرعت جوجه ها برای تأمین گرمای مورد نیاز بدن به دور هم تجمع یافته و در نهایت روی هم انباشته می شوند که این امر سبب افزایش قابل توجه تلفات گله در اثر خفگی خواهد شد. حلقه پرورش بطور قابل ملاحظه ای از بروز این مشکل می کاهد.

برای ایجاد حلقه پرورش می توان از مقوای موج دار، توری سیمی و یا صفحات پلاستیکی استفاده نمود. نوع حلقه، به شرایط سالن بستگی دارد. اگر سالن کاملاً محصور باشد و احتمال وقوع کوران وجود نداشته باشد، توری سیمی مناسب تر است ولی باید دقت نمود که قطر سوراخهای توری

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

به اندازه ای باشد که سبب گیر کردن سر یا پاهای جوجه ها در آن و در نهایت افزایش تلفات متعاقب آن نگردد. ارتفاع این حلقه باید بین 35 تا 45 سانتیمتر باشد. قطر مناسب هر نیز بین 3/5 تا 4 متر، بسته به عرض سالن و نحوه جانمایی، متغیر است. در هر حلقه پرورش می توان 240 تا 320 جوجه را پرورش داد.

تجهیزات داخل حلقه پرورش عبارتند از :

1. منبع حرارتی: بدین منظور از مادر مصنوعی با قدرت حرارتی 3 تا 5 کیلو وات استفاده می شود. مادرهای مصنوعی در انواع گازی، الکتریکی و یا به صورت لامپ های مادون قرمز موجود می باشند.

دمای مناسب در هفته اول پرورش، در زیر مادر مصنوعی و در ارتفاع 5 سانتیمتر از سطح بستر، 35 تا 38 درجه سلسیوس و در حاشیه حلقه پرورش 24 تا 30 درجه سلسیوس است. دمای سالن نیز باید بین 20 تا 25 درجه باشد. این تفاوت دمایی سبب افزایش تحرک جوجه ها و افزایش مصرف دان و آب توسط آنها می گردد. به منظور ارزیابی وضعیت دما در زیر مادر مصنوعی و صحت وضعیت گرمایی می توان به رفتار جوجه ها در زیر مادر مصنوعی و حلقه پرورش دقت نمود.

2. آبخوری: 4 عدد آبخوری زنگوله ای و یا 0/4 سانتیمتر به ازای هر کیلو وزن جوجه ها برای تأمین آب باید در هر حلقه قرار گیرد.

با توجه به حساسیت جوجه ها در برابر کم آبی و امکان تلف شدن آنها در صورت عدم تأمین کافی آب، پراکندگی مناسب آبخوریا بسیار حیاتی می باشد. سطح آب در بالاترین حد ممکن ولی ارتفاع آبخوری باید در پایین ترین سطح باشد.

3. دانخوری: به منظور ارائه دان در هر حلقه، 4 عدد دانخوری سینی یا بشقابی و یا 0/8 سانتیمتر دانخوری ناودانی به ازای هر کیلوگرم وزن جوجه ها باید تعبیه شود.

4. منبع روشنایی: برای تأمین روشنایی در روزهای اول دوره پرورش، یک لامپ 80 وات 100 وات برای ایجاد روشنایی 20 تا 24 ساعت، باید نصب گردد تا فعالیت آنها جهت

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

مصرف دان و آب حفظ گردد. در صورت استفاده از لامپ های مادون قرمز جهت تامین حرارت مورد نیاز، دیگر نیازی به منبع روشنایی نمی باشد.

در تأمین روشنایی برای جوجه ها باید حتماً توجه داشت که نور ایجاد شده یکنواخت باشد و از ایجاد سایه به دلیل احتمال انباشتگی جوجه ها روی هم، جلوگیری گردد. همچنین به منظور عادت نمودن جوجه ها به تاریکی و کاهش احتمال خفگی آنها در اثر انباشتگی بر روی هم در هنگام قطع برق، باید به مدت چند دقیقه در روز تاریکی مطلق ایجاد نمود.

پس از گذشت 2 تا 3 روز از آغاز پرورش، هر دو حلقه به یکدیگر پیوسته و یکی می گردند و پس از 4 روز نیز هر 4 حلقه، یکی شده و در روز هفتم به تدریج حلقه ها جمع آوری می شوند.

جمع آوری تجهیزات دوران پرورش مانند دانخوری و آبخوری داخل حلقه ها و جایگزین نمودن آنها با آبخوری و دانخورهای دوره بعد باید به تدریج و در مدت حداکثر 3 روز انجام گیرد.

بخش پنجم: اصول تغذیه بوقلمون گوشتی

به دلیل خصوصیات پرورشی بوقلمون های تجاری نظیر سرعت رشد بالا و افزایش وزن هفتگی در حدود یک کیلوگرم، ضریب تبدیل غذایی پایین و وزن نهایی بالای آن، تنظیم جیره این پرنده و توجه به مدیریت تغذیه در حین دوره رشد بسیار ضروری و حیاتی می باشد. رشد بوقلمون ها بسیار سریع است به طوری که بوقلمون نر نژاد سنگین تا سن 28 روزگی، 32 برابر و در سن 140 روزگی 327 برابر می شود. با توجه به این مطلب، کیفیت و کمیت دان مصرفی باید با این افزایش وزن، متناسب باشد.

به طور کلی راندمان کل دوره پرورش، به شدت تحت تاثیر رشد اولیه گله قرار دارد و در صورت عدم شروع مناسب، امکان جبران آن در طول دوره بسیار اندک است. همچنین با توجه به تاثیر تغذیه در افزایش درصد ماندگاری جوجه ها و رشد آنها، جیره پیش آغازین بسیار با اهمیت بوده و باید در تنظیم آن بسیار دقت نمود.

به دلیل عدم وجود کربوهیدرات ها در تخم بوقلمون، جوجه ها پس از تولد با ذخیره اندک انرژی روبرو بوده و بنابراین باید هر چه سریع تر پیش دان کامل در اختیار آنها قرار گیرد. جیره پیش آغازین

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

جوجه بوقلمون ، دارای 28 تا 29٪ پروتئین می باشد که تأمین این میزان پروتئین پر هزینه و کمی دشوار است ولی به تدریج با افزایش سن ، نیاز به پروتئین کاهش یافته ولی نیاز به انرژی افزایش می یابد.

از دیگر تفاوت های تغذیه ای بوقلمون های تجاری با سایر گونه های طیور، می توان به دریافت میزان بیشتر انرژی از فیبر و در حقیقت تحمل بیشتر میزان فیبر در جیره ، اشاره نمود. در مرحله رشد و پایدانی ، برنامه تغذیه بوقلمون ها بیشتر در جهت تامین انرژی و استحکام استخوان ها و نیز تغییر ترکیب چربی - پروتئین لاشه ، تنظیم می شود به طوری که در انتهای دوره ، میزان نیاز به انرژی به بیشترین حد یعنی 3375 کیلو کالری بر کیلو گرم می رسد.

احتیاجات تغذیه ای بوقلمون گوشتی Nicholas

پس دان	پس دان	میان دان	میان دان	میان دان	رشد دان	رشد دان	پیش دان		
2	1	3	2	1	2	1	4-0	نر	سن (هفته)
21-19	18-17	16-15	14-13	12-10	9-7	6-5	4-0	ماده	
3500	3450	3350	3300	3250	3150	3100	3020	انرژی (Kcal/Kg)	
16-14	17-15	18-16	20-18	22-20	25-23	26-24	28-26	پروتئین خام %	
0/90	1/01	1/09	1/17	1/31	1/47	1/62	1/82	لیزین %	
0/39	0/41	0/42	0/45	0/49	0/54	0/59	0/65	متیونین %	
0/70	0/75	0/76	0/82	0/90	0/99	1/07	1/18	متیونین + سیستئین %	
0/57	0/62	0/67	0/73	0/80	0/88	0/96	0/26	ترئونین %	
0/18	0/20	0/20	0/21	0/22	0/24	0/26	1/06	تریپتوفان %	
0/95	1/05	1/12	1/21	1/35	1/51	1/67	1/86	آرژنین %	
0/67	0/73	0/77	0/83	0/92	1/01	1/10	1/22	والین %	
0/59	0/65	0/69	0/74	0/81	0/91	0/99	1/11	ایزولوسین %	
0/82	0/93	1/01	1/00	1/14	1/24	1/38	1/49	کلسیم %	
0/41	0/46	0/51	0/50	0/54	0/62	0/69	0/76	فسفر قابل دسترسی %	
0/41	0/46	0/51	0/50	0/58	0/63	0/68	0/73	فسفر غیر فیفات %	

0/15	0/15	0/15	0/15	0/18	0/16	0/17	0/17	سدیم %
0/19	0/19	0/18	0/18	0/19	0/19	0/20	0/20	کلر %
0/90	0/90	0/90	1/00	1/00	1/10	1/20	1/25	اسید لینولئیک %

احتیاجات تغذیه ای بوقلمون گوشتی BUT

پس دان 2	پس دان 1	میان دان 2	میان دان 1	پیش دان	پیش آغازین		
16-15	14-13	12-10	9-7	6-5	4-0	نر	سن (هفته)
14-13	12-11	10-9	8-7	6-5	4-0	ماده	
3325	3250	3150	3050	2950	2850	انرژی (Kcal/Kg)	
18-17	20-19	22-21	24-23	27-26	29-28	پروتئین خام %	
1/050	1/200	1/400	1/550	1/700	1/850	آرژنین %	
1/000	1/150	1/350	1/500	1/650	1/775	لیزین %	
1/450	0/600	0/550	0/600	0/650	0/700	متیونین %	
0/700	0/750	0/850	0/950	1/050	1/150	متیونین - سیستئین %	
0/180	0/200	0/230	0/250	0/280	0/320	تریپتوفان %	
0/660	0/690	0/790	0/890	0/990	1/050	ترئونین %	
1/05	1/10	1/20	1/30	1/40	1/50	کلسیم %	
0/66	0/70	0/75	0/85	0/95	1/00	فسفر کل %	
0/50	0/55	0/60	0/65	0/70	0/75	فسفر قابل دسترسی %	
0/19	0/19	0/18	0/18	0/17	0/16	سدیم %	
0/20	0/20	0/19	0/24	0/24	0/24	کلراید %	
1/25	1/25	1/25	1/30	1/35	1/40	اسید لینولئیک %	

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

بخش ششم: اصول ثبت اطلاعات و آمار در پرورش بوقلمون

به طور کلی بنابه دلایل زیر عملکرد گله مورد ارزیابی قرار می گیرند:

- اطلاع از کسب اهداف نژادی گله
- در صورت عدم نیل به خصوصیات بالقوه نژادی، به جهت تشخیص عوامل مسبب و تصحیح آنها.
- اطمینان از تأمین شرایط محیطی مورد نیاز جهت پرورش گله.
- تضمین رعایت استانداردها در اجرای کلیه مراحل پرورش .
- ارزیابی میزان موفقیت برنامه های اجرایی اعمال شده در طی دوره.

به منظور ارزیابی عملکرد گله، عوامل زیر مورد بررسی قرار می گیرند:

وزن گله

وزن گله از عوامل بسیار مهم است که در صورت مطابقت با مقادیر استاندارد، بیانگر رشد صحیح و مدیریت مناسب بوده و بالعکس بروز هر گونه بیماری و یا مشکلات پرورشی در گله، با اثر گذاری بر رشد پرنده ها سبب کاهش وزن و عقب ماندگی رشد گله از مقادیر استاندارد می گردند. از آنجایی که برای بررسی و ارزیابی این عامل، وزن کشتی کل گله امکان پذیر نیست، باید تعدادی از پرندگان را، به عنوان نماینده گله، انتخاب نموده و ارزیابی کرد. به کارگیری روشی صحیح جهت انتخاب این نمونه ها مهمترین عامل در نزدیک بودن این مقادیر به اوزان واقعی گله است و انتخاب نادرست نمونه ها سبب غیر واقعی بودن نتایج می گردد.

بدین منظور روش زیر باید اجرا گردد:

ابتدا باید در گله حرکت نمود تا کلیه پرندگان گله در هم ادغام شوند. این عمل سبب می گردد که پرندگان کوچکتر و بزرگتر به نزدیک یکدیگر رانده شوند و نمونه اخذ شده شامل وزن های مختلف در گله باشد.

از ترازویی استفاده شود که قادر به سنجش وزن حداقل تا 0/2 کیلوگرم باشد.

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

نمونه ها باید به طور تصادفی انتخاب شوند و بدین منظور در تمامی قسمت‌های گله، پرنده ها جدا گردند .

حداقل 1 درصد گله یا 50 پرنده وزن گیری شوند.

درصد یکنواختی وزن گله

پس از وزن گیری، درصد یکنواختی رشد گله به عنوان یکی از شاخص های مهم در ارزیابی عملکرد گله باید محاسبه شود. بدیهی است که هر چه این درصد بیشتر باشد، گله یکنواخت تر و پراکندگی وزنی کمتر خواهد بود. بدین منظور ابتدا میانگین نمونه ها را محاسبه کرده و 10٪ عدد میانگین رابه دست می آوریم . درصد تعداد پرنده های جمعیت نمونه گیری فوق که بین $\pm 10\%$ عدد میانگین باشند، درصد یکنواختی گله به شمار می رود که بیش از 80٪ قابل قبول می باشد.

میانگین مصرف سرانه دان گله

به منظور تعیین میانگین مصرف سرانه دان گله در پایان هر هفته و در انتهای دوره، باید مصرف کل دان را بر تعداد پرندگان گله تقسیم نمود.

ضریب تبدیل غذایی

ضریب تبدیل غذایی نیز از تقسیم مصرف سرانه دان در بر میانگین افزایش وزن گله در پایان هر هفته و در انتهای دوره به دست می آید.

درصد تلفات سالن

یکی از اطلاعات اساسی و مهم پرورشی که همواره باید به صورت روزانه، هفتگی و در انتهای دوره، ثبت گردد، درصد تلفات گله می باشد که مسلماً بسته به عامل بروز تلفات، میزان متغیری خواهد داشت.

میزان مصرف آب

به منظور ارزیابی سلامت گله و نیز محاسبه دارو و تخمین آب مورد نیاز واکسیناسیون، اطلاع از میزان مصرف آب گله ضروریست و همواره باید مشخص بوده و ثبت گردد.

میزان دما و رطوبت سالن

با توجه به وابستگی بالای جوجه ها در روزهای اول پرورش به دمای محیط سالن پرورش و نیز لزوم تأمین دما و رطوبت مطلوب طی دوره پرورش، سنجش مداوم این دو متغیر محیطی به ترتیب با استفاده از دماسنج و رطوبت سنج مناسب بسیار لازم است.

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

نمونه فرم ثبت اطلاعات گله ها

شماره فرم: شماره سالن: سرپرست سالن:

ظرفیت اسمی سالن: تاریخ جوجه ریزی: تعداد جوجه ریزی:

تاریخ	سن (روز)	تعداد کل سالن			تعداد حذف			تعداد تلفات			مصرف دان	مصرف آب	توضیحات (بیماری-دارو- واکسن -...)
		مخلوط	ماده	نر	مخلوط	ماده	نر	مخلوط	ماده	نر			
هفته:		میانگین وزن:			مصرف دان هفته:			ضریب تبدیل هفتگی:			درصد کل تلفات هفتگی:		
هفته:		میانگین وزن:			مصرف دان هفته:			ضریب تبدیل هفتگی:			درصد کل تلفات هفتگی:		

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

هفته: میانگین وزن: مصرف دان هفته: ضریب تبدیل هفتگی: درصد کل تلفات هفتگی:
تهیه کننده گزارش: تاریخ: امضاء:

عملکرد های پرورشی چند سویه تجاری بوقلمون گوشتی

راندمان پرورشی بوقلمون گوشتی BUT 6

ضریب تبدیل غذایی (FCR)		وزن زنده (کیلوگرم)		سن (هفته)
ماده	نر	ماده	نر	
0/94	0/96	/16	/16	1
1/23	1/23	0/34	/39	2
1/39	1/37	/64	/75	3
1/50	1/46	1/05	1/27	4
1/57	1/52	1/59	1/95	5
1/64	1/58	2/23	2/77	6
1/72	1/65	2/96	3/73	7
1/80	1/71	3/76	4/81	8
1/86	1/76	4/62	5/98	9
1/93	1/81	5/51	7/23	10
2/01	1/87	6/42	8/54	11
2/09	1/92	7/32	9/88	12
2/17	1/98	8/22	11/24	13
2/26	2/04	9/09	12/61	14
2/35	2/10	9/94	13/96	15
2/45	2/17	10/74	15/30	16
2/55	2/24	11/5	16/61	17
2/65	2/32	12/22	17/90	18
2/75	2/40	12/88	19/16	19
2/87	2/49	13/49	20/39	20

-	2/59	-	21/60	21
-	2/69	-	22/80	22
-	2/80	-	23/98	23
-	2/91	-	25/15	24

راندمان پرورشی بوقلمون گوشتی Big 9

ضریب تبدیل غذایی (FCR)		وزن زنده (کیلوگرم)		سن (هفته)
ماده	نر	ماده	نر	
0/91	0/93	0/15	0/15	1
1/22	1/21	/33	/37	2
1/38	1/36	/61	/72	3
1/49	1/46	1/00	1/21	4
1/56	1/52	1/51	1/86	5
1/64	1/58	2/12	2/64	6
1/72	1/65	2/82	3/56	7
1/80	1/71	3/59	4/59	8
1/86	1/76	4/41	5/71	9
1/93	1/81	5/26	6/90	10
2/01	1/86	6/12	8/15	11
2/09	1/92	6/99	9/43	12
2/17	1/98	7/84	10/72	13
2/26	2/03	8/68	12/03	14
2/35	2/10	9/48	13/32	15
2/45	2/17	10/25	14/60	16
2/54	2/24	10/98	15/58	17
2/64	2/32	11/66	17/08	18
2/75	2/40	12/29	18/28	19
2/86	2/49	12/87	19/45	20

-	2/59	-	20/61	21
-	2/70	-	21/75	22
-	2/80	-	22/88	23
-	2/92	-	24/00	24

راندمان پرورشی بوقلمون گوشتی BUT 10

ضریب تبدیل غذایی (FCR)		وزن زنده (کیلوگرم)		سن (هفته)
ماده	نر	ماده	نر	
0/91	0/92	0/14	0/14	1
1/20	1/18	0/31	0/34	2
1/35	1/33	0/38	0/65	3
1/47	1/43	0/94	1/9	4
1/54	1/48	1/40	1/68	5
1/61	1/54	1/97	2/39	6
1/68	1/61	2/63	3/22	7
1/76	1/67	3/35	4/17	8
1/83	1/71	4/11	5/19	9
1/90	1/77	4/89	6/27	10
1/98	1/82	5/67	7/40	11
2/07	1/88	6/45	8/55	12
2/15	1/94	7/21	9/72	13
2/25	2/00	7/95	10/88	14

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

2/35	2/07	8/66	12/05	15
2/45	2/14	9/34	13/22	16
2/55	2/21	9/65	14/37	17
2/65	2/29	10/50	15/52	18
-	2/37	-	16/64	19
-	2/47	-	17/77	20

راندمان پرورشی بوقلمون گوشتی Nicholas 300

ضریب تبدیل غذایی (FCR)		وزن زنده (کیلوگرم)		سن (هفته)
ماده	نر	ماده	نر	
1/18	1/13	0/12	0/14	1
1/28	1/17	0/30	0/34	2
1/37	1/22	0/57	0/68	3
1/46	1/28	0/94	1/14	4
1/54	1/34	1/40	1/74	5
1/63	1/42	1/97	2/46	6
1/70	1/49	2/63	3/32	7
1/77	1/57	3/37	4/26	8
1/85	1/66	4/15	5/27	9
1/93	1/75	4/95	8/36	10
2/01	1/85	5/76	7/46	11
2/09	1/95	6/52	8/59	12
2/17	2/05	7/26	9/72	13
2/26	2/16	7/95	10/85	14
2/34	2/27	8/58	11/95	15
2/43	2/38	9/17	13	16
2/50	2/49	9/68	14	17
2/59	2/60	10/15	14/97	18
-	2/73	-	15/88	19
-	2/85	-	16/70	20
-	2/98	-	17/45	21
-	3/12	-	18/15	22

راندامان پرورشی بوقلمون گوشتی Nicholas 700

ضریب تبدیل غذایی (FCR)		وزن زنده (کیلوگرم)		سن (هفته)
ماده	نر	ماده	نر	
1/19	1/04	0/15	0/16	1
1/23	1/10	0/34	0/34	2
1/30	1/16	0/63	0/68	3
1/34	1/23	1/02	1/22	4
1/43	1/30	1/51	1/95	5
1/50	1/37	2/11	2/79	6
1/58	1/43	2/83	3/76	7
1/64	1/50	3/62	4/84	8
1/72	1/57	4/46	6/04	9
1/80	1/64	5/36	7/37	10
1/90	1/71	6/29	8/75	11
1/97	1/78	7/23	10/14	12
2/05	1/86	8/13	11/55	13
2/12	1/94	8/97	12/94	14
2/19	2/02	9/76	14/32	15
2/28	2/11	10/44	15/66	16
2/37	2/19	11/03	16/97	17
2/47	2/29	11/56	18/23	18
2/57	2/39	12/05	19/46	19
2/68	2/48	12/52	20/64	20
-	2/57	-	21/76	21
-	2/68	-	22/8	22

شرکت تعاونی بوقلمون زرین

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.